

Facebook Auteurs Pagina Philip Staal, 6 september 2020

Wat had Loonstein te verbergen?

In onze [post van vorige week](#) maakten wij u reeds deelgenoot van de ergernis van Philip Staal over het artikel dat Dagblad Trouw publiceerde en waarin advocaat Herman Loonstein blijk gaf van ófwel het spreken met twee stemmen, ófwel van het feit dat hij tot het inzicht is gekomen dat zijn optreden in 1998 toen hij, vanuit zijn functie als voorzitter van het Joods Begrafniswezen, de commissie Scholten, als enige verzekeraar, inzage in de archieven van het JBW weigerde, op zijn minst niet correct was.

Inmiddels is er een week verstreken waarin wij Dagblad Trouw benaderde met een tegenreactie van Philip Staal waarop de redactie van de krant ons liet weten de onderbouwde(!) zienswijze van Philip Staal niet te zullen plaatsen aangezien zij het een te gevoelige en persoonlijke tweestrijd vindt. Jammer, dat Trouw, als krant met een doorgaans objectieve redactie, een en ander beschouwt als persoonlijke vete in plaats van -zoals het in werkelijkheid is- een onderbouwde tegenreactie en derhalve een kwestie van hoor en wederhoor waarmee zij haar lezers slechts complete informatie presenteert.

Enfin, aangezien Dagblad Trouw u geen openheid van zaken wenst te geven en wij ook van Herman Loonstein geen tegengeluid hebben mogen vernemen, delen wij via deze weg graag een uitlichting uit Mijn Erfenis met u, zodat u kunt oordelen op basis van volledige informatie.

In deze uitlichting uit 'Mijn Erfenis' kunt u lezen dat de heer Loonstein het een en ander te verbergen heeft, vooral voor wat de weeskinderen betreft. Accountant Polak wilde destijds over van alles met Philip Staal praten als het maar niet ging over zijn functie als accountant van het vermogensbeheer van de oorlogswezen (lees Le-Ezrath Ha-Jeled). Samen met andere accountants, die bij Le-Ezrath Ha-Jeled werkte, waren deze accountants tijdens de oorlog lid van de Financiële afdeling van de Joodse Raad waarvan Samuel Roet (vader van Abraham Roet) hoofd van deze afdeling was. Ze wisten wie van de Joden vermogend was, waar hun vermogen was, wie de oorlog overleefd had en wie de ouders van de weeskinderen waren. Hadden wij al gezegd: Het is erger dan je denkt, zelfs als je denkt dat het niet erger kan...

Uit 'Mijn Erfenis':

“Op 29 maart 1948 werd de vereniging Het Joodse Begrafniswezen te Amsterdam opgericht. De vereniging had als doel het voortzetten van de werkzaamheden van de zes vooroorlogse geliquideerde Joodse begrafenisverenigingen. Deze voormalige verenigingen werden vertegenwoordigd door accountantskantoor Martin J. Polak. Ze hadden erkende claims met een totale naoorlogse waarde van circa 250.000 gulden (114.000 euro).

De commissie-Scholten kon niet onderzoeken of de uiteindelijke uitkering van deze vorderingen is uitgekeerd aan de rechtsopvolger van deze verenigingen, het Joodse Begrafniswezen te Amsterdam. De commissie kreeg geen toegang tot de archieven van deze vereniging. Het Joodse Begrafniswezen weigerde medewerking te verlenen aan onderzoek in haar archieven. Het verzoek van de commissie-Scholten werd om principiële redenen afgewezen. De taak van de commissie was onderzoek te doen bij banken en assuradeuren die mogelijk nog Joods vermogen in hun bezit hadden. Begrafnisverenigingen vielen daar niet onder, zo schrijft voorzitter Herman Loonstein — die we al eerder tegenkwamen in dit boek — aan de commissie op 22 oktober 1999.

Begin 1998 richtte het CJO het Centraal Meldpunt Joodse Oorlogsclaims op. Het meldpunt, gehuisvest in het gebouw van de Stichting 1940-1945 in Diemen, riep de Joodse oorlogsoverlevenden op tot het indienen van schadeclaims bij de Nederlandse financiële instituten en de overheid. Ook konden overlevenden bij het Meldpunt nadere informatie vragen over eventuele schadeclaims. Ook Renee schreef een brief aan Meldpunt. Renee kwam op vijftienjarige leeftijd in de Rudelsheimstichting wonen en vanaf die tijd tot het bereiken van haar meerderjarige leeftijd was Le-Ezrath Ha-Jeled haar voogd. Ook Renee vertrok als minderjarige naar Israël. Begin 2000 vroeg ze aan het meldpunt informatie over de verzekeringen van haar vermoorde ouders. Begin januari 2002 ontving ze het volgende antwoord:

In tegenstelling tot alle andere instellingen, heeft het Joodse Begraffeniswezen tot dusverre geen reactie gegeven op onze brieven. Ook onze pogingen tot overleg hierover, werden van de hand gewezen. Voor de volledigheid willen wij u erop attenderen geen te hoge verwachtingen te koesteren op een positieve uitkomst. Het Meldpunt werd begin 2002 gesloten.”

Overigens is het niet alleen het rechtsherstel van het Joods Begraffeniswezen dat geen onderzoek wenst te laten doen. Ook Joods Maatschappelijk Werk houdt haar archieven krampachtig gesloten voor onderzoekers.

“De commissie-Scholten kon geen onderzoek doen in de archieven van het Joodse Begraffeniswezen, omdat haar de toegang werd geweigerd. Mij werd de toegang tot de archieven van Le-Ezrath Ha-Jeled (LEHJ), die onder beheer van Joods Maatschappelijk Werk staan, eveneens geweigerd. Het inzien van mijn eigen dossier konden ze me wettelijk niet weigeren. Toch duurde het meer dan een jaar voordat ik mijn persoonlijke documenten kon inzien. Vergeefs maakte ik eerder twee vlieggreizen van Israël naar Nederland. Er restte mij niets anders dan dreigen met een kort geding. Eindelijk ontving ik een kopie van mijn dossier.

Opvallend is dat in gevallen waarin mij toegang tot de archieven geweigerd werd, het accountantskantoor Martin J. Polak betrokken was. Dit accountantskantoor vervulde een belangrijke financiële rol in de naoorlogse Joodse gemeenschap en vertegenwoordigde onder andere de volgende organisaties:

- Zes, in de oorlog geliquideerde, Joodse begraafverenigingen en heeft, na de oorlog, de uitkeringen van deze zes organisaties in ontvangst genomen.
- De Nederlands-Israëlietische Gemeente.
- De Joodse voogdijinstellingen gedurende de periode dat de oorlogswezen minderjarig waren.

Martin J. Polak was tijdens de oorlog werkzaam als accountant van de commissie ter behandeling van financiële aangelegenheden van de Joodse Raad.

Accountantskantoor Martin J. Polak is overgenomen door Paardekooper & Hoffman Accountants. Op 6 augustus 1982 heeft dit kantoor een rapport uitgebracht aan het bestuur van de Gefusioneerde Joodse Instellingen voor kinderbescherming. Dit rapport betreft de jaarrekening over het jaar 1981 van het Centraal Beleggingsdepot en van de bij de Fusie aangesloten instellingen. De aangesloten instellingen zijn de volgende voogdijinstellingen: Nederlands-Israëlietische Jongens-Weeshuis, Nederlands-Israëlietische Meisjes-Weeshuis,

S.A. Rudelsheimstichting, Le-Ezrath Ha-Jeled, Bergstichting, Megadlé Jethomim Utrecht, Joodse Zee- en Boskolonies Wijk aan Zee.

De Joodse voorgedijinstellingen fuseerden in 2005 formeel met JMW. In materiële zin is JMW de opvolger van de voorgedijinstellingen.”

